

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

«_____» 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**СОЦІАЛЬНА РОБОТА З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ ОТРИМУВАЧІВ
СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ**

для студентів

спеціальності	231 Соціальна робота
освітньо-професійної програми	Соціальна педагогіка
освітньо-професійного ступеня	фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307965
Програма № 1780/24
Начальник відділу моніторингу якості освіти

(підпис) (прізвище, ініціали)
«_____» _____ 2024 р.

Київ-2024

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	3	
Семестр	5	6
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	28	28
Модульний контроль	4	4
Самостійна робота	13	13
Підготовка і складання підсумкового контролю	30	
Форма семестрового контролю	Екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є ознайомлення здобувачів освіти основами соціальної роботи з різними групами отримувачів соціальних послуг та підготовка здобувачів освіти до свідомого, активного та вмілого використання принципів та критеріїв вибору змісту, форм та методів соціальної роботи з різними категоріями отримувачів послуг. Підготовка кваліфікованих фахівців шляхом засвоєння ними теоретичних знань, понять, принципів соціальної роботи з різними групами отримувачів послуг, а також формування у них спеціальних та предметних компетентностей.

Завдання курсу:

- сформувані у студентів системне уявлення про сутність теоретичних і методичних засад соціальної роботи з клієнтами окремих категорій та груп;
- охарактеризувати чинники, які зумовлюють появу та специфічні проблеми особливих груп та категорій клієнтів;
- продемонструвати різноманітність наявних у сучасній Україні категорій та груп клієнтів, що потребують допомоги з боку соціальних служб;
- розкрити правові засади соціальної роботи з різними категоріями та групами клієнтів;
- розкрити організаційно-функціональну структуру соціальної роботи з різними категоріями та групами клієнтів в Україні;
- ознайомити з вітчизняним та зарубіжним досвідом організації соціальної роботи з різними категоріями та групами клієнтів.

Дисципліна «Соціальна робота з різними категоріями отримувачів соціальних послуг» як обов'язковий компонент освітньо-професійної програми, забезпечує оволодіння студентами загальними, спеціальними та предметними компетентностями.

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Модуль 1: 1-3 Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
ЗК-2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і	Модуль 1: 1-3 Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16

	суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя..	
ЗК-8	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
Спеціальні компетентності		
СК-1	Здатність розуміти сутність, напрямки та види соціальної роботи	Модуль 1: 1-3 Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
СК-2	Здатність використовувати на практиці знання нормативно-правових актів соціальної роботи і соціального забезпечення.	Модуль 1: 1-3 Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
СК-3	Здатність вести документацію під час виявлення потенційних отримувачів соціальних послуг	Модуль 1: 1-3 Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
СК-5	Здатність виявляти потреби населення у соціальних послугах.	Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
СК-6	Здатність організовувати та контролювати надання соціальних послуг.	Модуль 1: 1-3 Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
СК-7	Здатність визначати шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення	Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
СК-8	Здатність надавати допомогу і підтримку спеціальним групам клієнтів.	Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
СК-11	Здатність аналізувати та оцінювати результати професійної діяльності.	Модуль 1: 1-3 Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
СК-15	Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.	Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
СК-18	Здатність до ефективного міжособистісного спілкування, емпатійного слухання, емоційної стабільності, толерантності.	Модуль 1: 1-3 Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
Предметні компетентності		
	Вміти осмислювати соціальні проблеми різних	Модуль 2: 4-8

	категорій населення України	Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
	Вміти виявляти і оцінювати актуальні проблеми людей, що належать до спеціальних груп клієнтів, і допомагати у їх розв'язанні	Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
	Вміти організовувати соціально-педагогічні заходи зі спеціальними групами клієнтів	Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16
	Знати та вміти використати принципи, методи, форми та технології соціальної роботи	Модуль 1: 1-3 Модуль 2: 4-8 Модуль 3: 9-12 Модуль 4: 13-16

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- **РН 1.** Здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації для розв'язання професійних завдань.
- **РН 3.** Розв'язувати типові задачі в професійній діяльності.
- **РН 4.** Застосовувати інформаційні ресурси та методики оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп.
- **РН 5.** Застосовувати етичні принцип і стандарти соціальної роботи у професійній діяльності.
- **РН 8.** Вести документацію з організації соціального обслуговування та допомоги, обліку та звітності.
- **РН 9.** Здійснювати соціальне інспектування й оцінку потреб уразливих категорій громадян, у тому числі тих, хто опинився у складних життєвих обставинах.
- **РН 10.** Організовувати заходи з реабілітації, реінтеграції, соціальної адаптації отримувачів соціальних послуг.
- **РН 12.** Знаходити рішення для покращення соціального добробуту і соціальної безпеки громадян.
- **РН 13.** Визначати зміст і види співпраці з представниками різних професій, груп, громад у професійній діяльності.
- **РН 19.** **Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.**
- **РН 20.** Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна:				Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	Підгот. і складан. підсумков. контролю	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи соціальної роботи з різними категоріями отримувачів соціальних послуг.						
Тема 1. Становлення соціальної роботи з різними групами отримувачів соціальних послуг.	6	2			3	1
Тема 2. Проблема вікової типологізації в соціальній роботі.	7	2	2		2	1
Тема 3. Класифікація, типи соціальних послуг та порядок їх надання.	8	2		2	3	1
Модульний контроль	2					
Разом	23*	6	2	2	8	3
Змістовий модуль 2. Організація соціальної роботи з «групами ризику».						
Тема 4. Соціальна робота з особами, які мають алкогольні та наркотичні проблеми.	8	2		2	2	2
Тема 5. Соціальна робота з безпритульними.	5	2			1	2
Тема 6. Соціальна робота з особами з девіантною поведінкою	7	2	2		1	2
Тема 7. Соціальна робота з ВПО.	8	2	2		2	2
Тема 8. Соціальні технології у роботі з військовослужбовцями та їхніми сім'ями.	7	2	2		1	2
Модульний контроль	2					
Разом	37*	10	6	2	7	10
Змістовий модуль 3. Організація соціальної роботи з клієнтами, які потребують екстреної соціальної допомоги.						
Тема 9. Соціальна робота з групами клієнтів, які зазнали насилля.	7	2	2		1	2
Тема 10. Соціальна робота з жертвами „торгівлі людьми”.	6	2			3	1
Тема 11. Організація ресоціалізації та соціального супроводу особам, що повернулися з місць позбавлення волі	6	2			3	1
Тема 12. Соціальна робота з особами та сім'ями, що постраждали через військовий конфлікт.	7	2		2	1	2
Модульний контроль	2					

Разом	28*	8	2	2	8	6
Змістовий модуль 4. Соціальна робота з сім'ями, дітьми, молоддю, які перебувають в складних життєвих обставинах						
Тема 13. Соціальна робота з сім'ями, що мають дітей з інвалідністю	8	2	2		3	1
Тема 14. Соціальна робота з дітьми, що залишились без батьківського піклування	7	2	2		1	2
Тема 15. Соціальна робота з малозабезпеченими і багатодітними сім'ями	8	2	2		2	2
Тема 16. Соціальна робота з людьми похилого віку та самотніми особами	7	2		2	1	2
Модульний контроль	2					
Разом	32*	8	6	2	7	7
Усього	120	32	16	8	30	26

* з урахуванням модульного контролю (8 год)

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи соціальної роботи з різними категоріями отримувачів соціальних послуг.

Тема 1. Становлення соціальної роботи з різними групами отримувачів соціальних послуг.

Соціально-демографічні проблеми суспільства. Сучасні протиріччя соціальної політики щодо різних груп населення. Соціальна робота як умова вдосконалення стосунків держави та різних груп населення. Історичні аспекти становлення роботи зі спеціальними групами клієнтів. Сучасні тенденції соціальної роботи з особливими групами клієнтів у різних країнах світу

Основні поняття теми: соціальна політика, соціальна робота, отримувач соціальних послуг.

Тема 2. Проблема вікової типологізації в соціальній роботі.

Проблеми соціально-психологічної класифікації у віковій періодизації. Завдання соціальної роботи з представниками різних вікових груп. Методи соціальної роботи з клієнтами різного віку. Засоби соціальної роботи з клієнтами різного віку.

Основні поняття теми: діти, підлітки, молодь, люди похилого віту, метод, технологія.

Семінарське заняття 1. Проблема вікової типологізації в соціальній роботі.

Рекомендована література: основна [1; 2; 3; 4, 5, 6] додаткова [2, 5, 6].

Тема 3. Класифікація, типи соціальних послуг та порядок їх надання.

Закон України «Про соціальні послуги». Прості, комплексні, спеціалізовані, допоміжні соціальні послуги. Соціальні послуги залежно від строку надання. Соціальні послуги залежно від місця надання.

Основні поняття теми: соціальна адаптація; соціальна інтеграція та реінтеграція; екстрене (кризове) втручання; консультування; соціальний супровід; представництво інтересів; посередництво (медіація).

Практичне заняття 1. Класифікація, типи соціальних послуг та порядок їх надання..

Рекомендована література: основна [1; 2; 3; 4, 5, 6] додаткова [2, 5, 7].

Змістовий модуль 2. Організація соціальної роботи з «групами ризику»

Тема 4. Соціальна робота з особами, які мають алкогольні та наркотичні проблеми.

Особливості впливу алкоголізму на процеси соціалізації: зміни поведінки під впливом зловживання алкоголем, формування хвороби.. Соціально-психологічні підходи до роботи з групами клієнтів, хворими на алкоголізм. Організаційні умови і принципи функціонування груп взаємопідтримки. Досвід функціонування груп в Україні. Специфіка формування наркотичної хвороби: поняття про психологічну і фізичну залежність. Робота зі спеціальними групами клієнтів, хворих на наркоманію: цільові програми лікування та реабілітації наркоманів. Світові стратегії розв'язання проблеми наркотизації. Організаційні умови і принципи функціонування груп взаємопідтримки. Спілкування та взаємодія з клієнтами в процесі реабілітації. Особливості соціального відновлення після реабілітації.

Основні поняття теми: алкоголізм, наркоманія, залежність, групи взаємодопомоги, реабілітація.

Практичне заняття 2. Соціальна робота з особами, які мають алкогольні та наркотичні проблеми.

Рекомендована література: основна [1; 2; 3; 4, 5, 6] додаткова [2, 5, 7, 8].

Тема 5. Соціальна робота з безпритульними.

Категорія громадян, які відносяться до осіб без визначеного місця проживання. Соціальний портрет осіб без визначеного місця проживання. Специфіка роботи з людьми без постійного місця проживання. Діяльність та оцінка можливостей громадських організацій, які працюють з бездомними. Сучасні наукові погляди на деякі проблеми осіб без визначеного місця проживання як соціальне явища. Соціальна робота з дітьми вулиці.

Основні поняття теми: лідер, організаційна культура, спілкування лідера, бесіда.

Тема 6. Соціальна робота з особами з девіантною поведінкою.

Класифікація видів девіантної поведінки. Причини девіантної поведінки у дітей та підлітків. Організації надання соціальної послуги особам з груп ризику. Робота соціального педагога зі школярами групи ризику. Органи опіки. Соціальна підтримка осіб після ув'язнення. Реабілітаційні центри. Профілактика деліквентної поведінки.

Основні поняття теми: девіантна поведінка, деліквентна поведінка, важковиховані підлітки.

Семінарське заняття 2. Соціальна робота з особами з девіантною поведінкою.

Рекомендована література: основна [1; 2; 3; 4, 5, 6] додаткова [2, 5, 7].

Тема 7. Соціальна робота з ВПО.

Теоретичний аналіз підходів до соціальної роботи з ВПО. Рівні вирішення соціальних проблем внутрішньо переміщених осіб. Правові засади соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами в Україні

Основні поняття теми: внутрішньо переміщені особи, воєнний стан, соціальні послуги, соціальний захист.

Семінарське заняття 3. Соціальна робота з ВПО.

Рекомендована література: основна [1; 2; 3; 4, 5, 6] додаткова [2, 3, 4, 5].

Тема 8. Соціальні технології у роботі з військовослужбовцями та їхніми сім'ями.

Діти і жінки як особлива категорія клієнтів у соціальній роботі. Проблеми насильства над жінками. Етапи насилля. Профілактика насилля та теорії подолання наслідків насилля. Основні проблеми насильства. Характеристика сімейного насилля. Особливості насилля щодо дітей. Державна політика щодо покращення становища жінок і дітей в Україні.

Основні поняття теми: військовослужбовець, реабілітація, адаптація, ресоціалізація.

Семінарське заняття 4. Соціальні технології у роботі з військовослужбовцями та їхніми сім'ями.

Рекомендована література: основна [1; 2; 3; 4, 5, 6] додаткова [3, 5, 8].

Змістовий модуль 3. Організація соціальної роботи з клієнтами, які потребують екстреної соціальної допомоги

Тема 9. Соціальна робота з групами клієнтів, які зазнали насилля

Діти і жінки як особлива категорія клієнтів у соціальній роботі. Проблеми насильства над жінками. Етапи насилля. Профілактика насилля та теорії подолання наслідків насилля. Основні проблеми насильства. Характеристика сімейного насилля. Особливості насилля щодо дітей. Державна політика щодо покращення становища жінок і дітей в Україні.

Основні поняття теми: фізичне насилля, психологічне насилля, економічне насилля, жертва.

Семінарське заняття 5 Соціальна робота з групами клієнтів, які зазнали насилля.

Рекомендована література: основна [1; 2; 3; 4, 5, 6] додаткова [5, 6, 7].

Тема 10. Соціальна робота з жертвами „торгівлі людьми”.

Правові основи соціальної роботи у сфері попередження торгівлі людьми. Ціль, завдання і принципи соціальної роботи по упередженню торгівлі людьми і надання допомоги потерпілим. Соціальна профілактика торгівлі людьми. Соціальна реабілітація потерпілих від торгівлі людьми. Соціально-психологічний портрет потерпілих від торгівлі людьми. Причини і наслідки торгівлі жінками з України. Українські ініціативи, направлені на запобігання та протидію торгівлі людьми. Принципи допомоги жінкам, потерпілим від торгівлі людьми. Потреби жінок, потерпілих від торгівлі людьми. Кризові центри та «гарячі лінії».

Основні поняття теми: торгівля людьми, соціальна профілактика, соціальна реабілітація, кризові центри.

Тема 11. Організація ресоціалізації та соціального супроводу особам, що повернулися з місць позбавлення волі.

Соціальний супровід звільнених з місць позбавлених волі. Мета і зміст соціальної роботи з особами, що повернулися з місць позбавлення волі. Профілактична робота зі звільненими з місць позбавлення волі. Роль соціальних служб у ресоціалізації. Характер діяльності соціального працівника щодо колишніх засуджених у відкритому середовищі. Форми і методи соціальної роботи з колишніми засудженими. Індивідуальна робота з клієнтом. Психологічна і правова консультація. Психолого-педагогічна допомога у відновленні втрачених зв'язків з сім'єю. Працевлаштування. Професійна орієнтація, психологічна підтримка соціальної роботи колишніх засуджених.

Основні поняття теми: особа, що повернулася з місць позбавлення волі, ресоціалізація.

Тема 12. Соціальна робота з особами та сім'ями, що постраждали через військовий конфлікт.

Правові основи соціальної роботи з особами та сім'ями, що постраждали через військовий конфлікт. Надання соціальних послуг екстрено (кризово) (консультування, надання притулку, догляд, підтримане проживання, короткотермінове проживання, натуральна допомога, транспортні послуги тощо) особам/сім'ям, які опинилися у складних життєвих обставинах через шкоду, завдану бойовими діями, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією.

Основні поняття теми: бойові дії, збройний конфлікт, тимчасова окупація, кризове втручання.

Практичне заняття 3. Соціальна робота з особами та сім'ями, що постраждали через військовий конфлікт.

Рекомендована література: основна [1; 2; 3; 4, 5, 6] додаткова [1, 2, 4, 8].

Змістовий модуль 4. Соціальна робота з сім'ями, дітьми, молоддю, які перебувають в складних життєвих обставинах

Тема 13. Соціальна робота з сім'ями, що мають дітей з інвалідністю.

Види сімей із дітьми, що мають інвалідність. Проблема впровадження моделей соціальної роботи в сім'ї із дітьми з інвалідністю. Методичні основи соціальної роботи з сім'ями, що виховують дітей з інвалідністю. Індивідуальні, групові, масові форми соціальної роботи. Міжнародний досвід досягнення ефективності соціальної роботи з такими сім'ями. Системний підхід у застосуванні інноваційних методів соціальної роботи з сім'ями. Консультативний метод. Організаційно-методичні засади роботи груп взаємопідтримки батьків.

Основні поняття теми: інвалідність, групи взаємопідтримки, індивідуальна робота, групова робота.

Семінарське заняття 6. Соціальна робота з сім'ями, що мають дітей з інвалідністю.

Рекомендована література: основна [1; 2; 3; 4, 5, 6] додаткова [2, 4, 5, 8].

Тема 14. Соціальна робота з дітьми, що залишились без батьківського піклування.

Проблема встановлення опіки над дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без батьківського піклування. Особливості розвитку системи прийомних сімей в закордонній та вітчизняній практиці. Види сімей: опікунська, тимчасова. Фостерні сім'ї. Соціально-педагогічна модель роботи з прийомними сім'ями: функції, зміст, етапи, методи роботи. Проблема соціального сирітства в Україні. Втечі дітей із сім'ї. Підходи до класифікації дітей вулиці. Спосіб життя дітей на вулиці. Аутрич як основний метод соціальної роботи. Соціальна робота в приймальнику-розподільнику. Соціальна робота в притулках.

Основні поняття теми: діти сироти, діти позбавлені батьківського піклування, опіка, прийомна сім'я, діти вулиці.

Семінарське заняття 7. Соціальна робота з дітьми, що залишились без батьківського піклування

Рекомендована література: основна [1; 2; 3; 4, 5, 6] додаткова [1, 2, 5, 7].

Тема 15. Соціальна робота з малозабезпеченими і багатодітними сім'ями.

Показники матеріальної забезпеченості населення. Соціальний захист малозабезпеченого населення. Форми та методи соціальної роботи щодо підвищення життєвого рівня малозабезпечених груп населення. Побутове обслуговування малозабезпечених громадян як складова соціального обслуговування.

Основні поняття теми: малозабезпечена сім'я, бідність, підвищення життєвого рівня.

Семінарське заняття 8. Соціальна робота з малозабезпеченими і багатодітними сім'ями.

Рекомендована література: основна [1; 2; 3; 4, 5, 6] додаткова [2, 5, 6, 8].

Тема 16. Соціальна робота з людьми похилого віку та самотніми особами.

Соціальний статус, психосоціальні особливості людей похилого віку, одиноких. Особливості роботи будинків-інтернатів для людей похилого віку. Робота відділів соціального патронажу та обслуговування людей похилого віку та одиноких: функціональні обов'язки персоналу, форми роботи з клієнтами.

Основні поняття теми: людина похилого віку, літня людина, старечий вік, пенсіонер, одинока людина.

Практичне заняття 4. Соціальна робота з людьми похилого віку та самотніми особами.

Рекомендована література: основна [1; 2; 3; 4, 5, 6] додаткова [2, 3, 5, 6, 7].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	5	5	4	4	4	4
Відвідування семінарських занять	1	1	1	3	3	1	1	3	3
Робота на семінарському занятті	10	1	10	3	30	1	10	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	5	25	4	20	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом	-	-	54	-	88	-	60	-	82
Максимальна кількість балів: 284									
Розрахунок коефіцієнта: 4,73									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Завдання для самостійної роботи є необхідною частиною навчально-методичного комплексу дисципліни.

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Відповісти на питання до семінарського заняття.
3. Виконати завдання (оцінюється в 5 балів).

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи соціальної роботи з різними категоріями отримувачів соціальних послуг.

Тема 1. Становлення соціальної роботи з різними групами отримувачів соціальних послуг.

1. Проаналізувати зміст основних завдань соціальної політики України щодо кожної категорії соціально незахищеного населення, та заповнити таблицю.

Категорії соціально незахищеного населення	Закони

Тема 2. Проблема вікової типологізації в соціальній роботі.

1. Визначте конкретні групи населення, які потребують підтримки, допомоги, захисту відповідно до соціальних проблем та соціальних ризиків. Заповнить таблицю.

Критерій	Діти	Молодь	Дорослі	Жінки	Сім'я
Стан здоров'я					
Пенсійний та похилий вік людини					
Служба і праця в екстремальних соціальних умовах					
Девіантна поведінка					
Жорстоке поводження, експлуатація					
Делінквентність					
Рівень життя					
Сім'ї соціального ризику					
Складні критичні ситуації					

Тема 3. Класифікація, типи соціальних послуг та порядок їх надання.

1. Визначити зміст соціальної роботи з певними категоріями військовослужбовців. Заповнити таблицю.

Категорія	Напрями	Методики та методи	Форма проведення	Організація проведення

Змістовий модуль 2. Організація соціальної роботи з «групами ризику»

Тема 4. Соціальна робота з особами, які мають алкогольні та наркотичні проблеми.

1. Охарактеризувати антиалкогольні профілактичні та реабілітаційні програми (мета, завдання, зміст програм).

Тема 5. Соціальна робота з безпритульними.

1. Написати есе на тему «Причини появи явища безпритульності в сучасному світі!»

Тема 6. Соціальна робота з особами з девіантною поведінкою.

1. Скласти індивідуальну програму реабілітації неповнолітніх правопорушників на етапі судового розгляду.

Тема 7. Соціальна робота з ВПО.

1. Проаналізувати інструменти соціальної адаптації ВПО.

Тема 8. Соціальні технології у роботі з військовослужбовцями та їхніми сім'ями.

1. Розробити пам'ятку «Перелік пільг, гарантованих державою для військовослужбовців та членів їх сімей». Заповнити таблицю:

Нормативно-правова база	Перелік пільг для військовослужбовців та членів їх сімей
Закон України «Про сприяння соціальному становленню і розвитку молоді в Україні»	
Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»	
Закон України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу»	

Змістовий модуль 3. Організація соціальної роботи з клієнтами, які потребують екстреної соціальної допомоги

Тема 9. Соціальна робота з групами клієнтів, які зазнали насилля

1. Есе на тему «Психологічний портрет-абузера»

Тема 10. Соціальна робота з жертвами „торгівлі людьми”.

1. Проаналізувати соціальні структури та зміст їх діяльності, які займаються наданням соціальних послуг жертвам «торгівлі людьми»

Тема 11. Організація ресоціалізації та соціального супроводу особам, що повернулися з місць позбавлення волі.

1. Скласти індивідуальну програму реабілітації особи, що повернулася з місця позбавлення волі

Тема 12. Соціальна робота з особами та сім'ями, що постраждали через військовий конфлікт.

1. Скласти схему надання першої психологічної допомоги

Змістовий модуль 4. Соціальна робота з сім'ями, дітьми, молоддю, які перебувають в складних життєвих обставинах

Тема 13. Соціальна робота з сім'ями, що мають дітей з інвалідністю.

1. Скласти схему «Система дій соціального працівника в сім'ї, що має дитину-інваліда».

Тема 14. Соціальна робота з дітьми, що залишились без батьківського піклування.

1. Скласти план соціального супроводу прийомних сімей, ДБСТ.

Тема 15. Соціальна робота з малозабезпеченими і багатодітними сім'ями.

1. Проаналізувати закордонний досвід роботи з малозабезпеченими сім'ями

Тема 16. Соціальна робота з людьми похилого віку та самотніми особами.

1. Розробити захід для людей похилого віку

Критерії оцінювання самостійної роботи

Якісними критеріями оцінювання виконання самостійної роботи студентами є:

1. Повнота виконання завдання: елементарна, фрагментарна, повна, неповна.

2. Рівень самостійності студента: під керівництвом викладача, консультація викладача, самостійно.

3. Рівень сформованості навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, складання плану, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо).

4. Рівень сформованості навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення,

абстрагування, вміння відповідати на запитання, вміння виконувати творчі завдання тощо).

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь: низький (володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу); середній (володіння умінням вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань); достатній (уміння застосовувати набуті знання у стандартних практичних ситуаціях); високий (володіння умінням творчо-пошукової діяльності).

Оцінка	Критерії оцінювання
5	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
4	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. У відповідях допущені несуттєві помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
3	Студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, намагається аналізувати факти й події, робити висновки, але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
2	Оцінюється завдання, що містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення.
1	Оцінюється завдання, що містять знання у формі окремих фактів, елементарних уявлень, що відтворюють незначну частину навчального матеріалу, володіють окремими видами вмінь на рівні копіювання зразка, виконання певної навчальної дії.

6.3. Критерії оцінювання виконання практичних, лабораторних робіт та відповіді на семінарському занятті

Критерії оцінювання за 10 бальною шкалою

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
10	Відмінний рівень виконання завдань/відповідь повна, вичерпна й достатньо обґрунтована з, можливими, незначними недоліками
9	Достатньо високий рівень виконання завдань/відповідь без суттєвих (грубих) помилок, але не містить повних обґрунтувань
8	В цілому достатній рівень виконання завдань/відповідь містить незначну кількість несуттєвих помилок
7	Посередній рівень виконання завдань/відповідь містить значну кількість недоліків та/або незначну кількість помилок
5-6	Мінімально допустимий рівень виконання завдань, містить недоліки та помилки/відповідь неповна, що характеризується-недостатньою обґрунтованістю, фрагментарністю, наявністю недоліків та помилок
3-4	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у формальному запам'ятанні деяких понять і фактів, без належного їх розуміння, нездатності застосувати такі знання при вирішенні завдань
1-2	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у неспроможності відтворити означення базових понять, положень, невмінні їх застосувати або виконання завдання/відповідь розпочата чи взагалі відсутня.

6.4. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль проводиться за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і семінарських занять в письмовій формі. Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години. Модульний контроль проводиться в письмовій формі і містить 25 різних за формою тестів. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання виставляється 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів. Максимальна кількість балів за виконання роботи – 25.

6.5. Форми проведення семестрового контролю – екзамен

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді письмового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

Студент отримує підсумкову оцінку, якщо він виконав всі види навчальної роботи, передбачені навчальною програмою, без порушення встановлених термінів, успішно пройшов модульний контроль і набрав кількість балів, яка відповідає позитивній підсумковій модульній оцінці (не менше 35).

Форма проведення: письмова. Тривалість проведення: 2 год.
Максимальна кількість балів: 40 балів.

6.6. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Якими нормативно-правовими актами регулюється здійснення соціальної роботи в Україні? Перерахуйте, та дайте характеристику.
2. Охарактеризуйте підходи до визначення груп отримувачів послуг в соціальній роботі. Наведіть приклади.
3. Опишіть як здійснюється планування та організація соціальної роботи.
4. Визначте методи соціальної роботи.
5. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з особами, що мають алкогольну залежність.
6. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з особами, що мають залежність від наркотичних речовин.
7. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з особами, що мають нехімічну адикцію.
8. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з особами з девіантною поведінкою.
9. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з особами з делінквентною поведінкою.
10. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з безпритульними.
11. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з дітьми вулиць.
12. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з ВПО.
13. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з ветеранами війни.
14. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з військовослужбовцями та їх сім'ями.
15. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з жертвами «торгівлі людьми».
16. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з жертвами насилля.
17. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з дітьми жертвами насилля.
18. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з особами, що повернулись з місць позбавлення волі.
19. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з сім'ями, що мають дитину з інвалідністю.
20. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з особами з інвалідністю.
21. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з дітьми, що залишились без батьківського піклування.

22. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з дітьми – сиротами.
23. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з малозабезпеченими сім'ями.
24. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з багатодітними сім'ями.
25. Охарактеризуйте особливості соціальної роботи з людьми похилого віку.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

8. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Ільчук Л. І. Розвиток системи інтегрованих соціальних послуг в умовах децентралізації (на прикладі об'єднаних територіальних громад): Соціально-трудові відносини: теорія та практика. 2018. № 1. С. 114–121.
2. Історія соціальної роботи: підручник / Анатолій Фурман, Марія Підгурська. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 160 с.
3. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2020. 192 с.
4. Семигіна Т. В. Соціальні послуги у територіальних громадах України: інновації правового регулювання. Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. 2019. №4. С. 65-75.
5. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
6. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей навчальний посібник / А. Капська, І Пеша. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 232 с.

Додаткова література:

1. Методи соціальної роботи (на основі Державних стандартів соціальних послуг) / І.Іванова. Університет «Україна», 2018. 302 с.
2. Методичні рекомендації щодо впровадження інтегрованої системи соціального захисту (наказ Мінсоцполітики від 25.02.2019 № 282).
3. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / Мартіна Мюллер. Львів: Видавництво Українського католицького університету: Свічадо, 2017. 120 с.
4. Соціальна робота з вимушеними переселенцями в сучасній Україні / В. Нікітіна, О.Борисова, О.Знаткова, О.Кульга. Київ: Кондор, 2019. 468 с.
5. Яремко О., Шафранський В. Право осіб з психічними розладами на соціальні послуги у контексті правової реальності України. Актуальні проблеми правознавства. Збірник наукових праць Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету у співпраці з НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. №3. С. 90-94
6. Тюття Л.Т., Іванова І. Б. Соціальна робота : теорія і практика : навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2012. – 574 с.
7. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи : Навчальний посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 464 с.
8. Капська А. Й. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах : навч. посібн. – К. : Видавничий дім «СЛОВО», 2011. – 248 с.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Соціальна робота з різними категоріями отримувачів соціальних послуг»

Разом: 120 год, лекції – 32 год, семінарські заняття – 16 год., практичні заняття – 8 год., модульний контроль – 8 год.,
самостійна робота – 26 год, підготовка і складання підсумкового контролю – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4			
Назва модуля	Теоретико-методологічні основи соціальної роботи з різними категоріями отримувачів соціальних послуг.			Організація соціальної роботи з «групами ризику».					Організація соціальної роботи з клієнтами, які потребують екстреної соціальної допомоги.				Соціальна робота з сім'ями, дітьми, молоддю, які перебувають в складних життєвих обставинах			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Дати																
Теми лекцій	Становлення соціальної роботи з різними групами отримувачів соціальних послуг	Проблема вікової типологізації в соціальній роботі	Класифікація, типи соціальних послуг та порядок їх надання.	Соціальна робота з особами, які мають алкогольні та наркотичні проблеми	Соціальна робота з безпритульними	Соціальна робота з особами з девіантною поведінкою	Соціальна робота з ВПО.	Соціальні технології у роботі з військовослужбовцями та їхніми сім'ями.	Соціальна робота з групами клієнтів, які зазнали насилля	Соціальна робота з жертвами „торгівлі людьми”.	Організація ресоціалізації та соціального супроводу особам, що повернулися з місць позбавлення волі	Соціальна робота з особами та сім'ями, що постраждали через військовий конфлікт	Соціальна робота з сім'ями, що мають дітей з інвалідністю	Соціальна робота з дітьми, що залишились без батьківського піклування	Соціальна робота з малозабезпеченими і багатодітними сім'ями	Соціальна робота з людьми похилого віку та самотніми особами
Теми семінарських занять		Проблема вікової типологізації в соціальній роботі				Соціальна робота з особами з девіантною поведінкою	Соціальна робота з ВПО.	Соціальні технології у роботі з військовослужбовцями та їхніми сім'ями.	Соціальна робота з групами клієнтів, які зазнали насилля				Соціальна робота з сім'ями, що мають дітей з інвалідністю	Соціальна робота з дітьми, що залишились без батьківського піклування	Соціальна робота з малозабезпеченими і багатодітними сім'ями	Соціальна робота з людьми похилого віку та самотніми особами
Теми практичних занять			Класифікація, типи соціальних послуг та порядок їх надання.	Соціальна робота з особами, які мають алкогольні та наркотичні проблеми								Соціальна робота з особами та сім'ями, що постраждали через військовий конфлікт				Соціальна робота з людьми похилого віку та самотніми особами
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1			Модульна контрольна робота 2					Модульна контрольна робота 3				Модульна контрольна робота 4			
Підсумковий контроль	Екзамен, Коефіцієнт: 4,73															